

Qadimgi Xitoy va Hind tamaddunlarida musiqa

Azimova Zarnigor Azamat qizi

Termiz Davlat Pedagogika instituti talabasi

Raxmatullayev Xumoyun Shafolatovich

Termiz Davlat Pedagogika instituti, Musiqa mahorati va madaniyati kafedrasida katta o'qituvchisi, dots.v.b

Annotatsiya: Ushbu maqolada Qadimgi Xitoy va Hind tamaddunlaridagi musiqa madaniyati haqida batafsil ma'lumotlar berib o'tilgan, jumladan qadimgi Xitoy musiqasi, qadimgi hind musiqasi va ushbu xalqlarni musiqa asboblari, musiqa va diniy marosimlari hamda musiqaning zamonaviy ta'siri haqida batafsil ma'lumotlar keltirib o'tilgan.

Kalit so'zlar: Qadimgi Xitoy musiqasi, Qadimgi Hind Musiqasi, guqin, erhu, pipa, dizi, Sitar, tabla, veena, Veda,

Music in ancient Chinese and Indian civilizations

Abstract: This article provides detailed information about the musical culture of Ancient China and India, including ancient Chinese music, ancient Indian music, and the musical instruments, music, and religious ceremonies of these peoples, as well as the modern influence of music.

Keywords: Ancient Chinese music, Ancient Indian music, guqin, erhu, pipa, dizi, sitar, tabla, veena, Veda,

Музыка в древних китайских и индийских цивилизациях

Аннотация: В статье представлена подробная информация о музыкальной культуре древних китайских и индийских цивилизаций, включая древнюю китайскую музыку, древнюю индийскую музыку, музыкальные инструменты, музыку и религиозные церемонии этих народов, а также современное влияние музыки.

Ключевые слова: Древняя китайская музыка, Древняя индийская музыка, гуцинь, эрху, пипа, дицзы, ситар, tabla, вина, Веды,

Kirish

Qadimgi Xitoy va Hind tamaddunlari, o'zining boy madaniyati, san'ati va ilm-fanini rivojlantirgan mamlakatlardir. Musiqa bu tamaddunlarning ajralmas qismi bo'lib, u nafaqat estetik ifoda vositasi, balki diniy marosimlar, ijtimoiy hayot va falsafiy fikrlar bilan ham bog'liqdir. Ushbu maqolada qadimgi Xitoy va Hind musiqasining tarixi, asosiy xususiyatlari va madaniy ahamiyati tahlil qilinadi.

Qadimgi Xitoy Musiqasi

Qadimgi Xitoy musiqasi miloddan avvalgi III ming yillikdan boshlab rivojlandi. Musiqaning asosiy vositalaridan biri "guqin" (uzun simli musiqa asbobi) bo'lib, u nafaqat musiqa ijro etish uchun balki ruhiy tarbiya vositasi sifatida ham ko'rilgan. Guqin musiqasining asosi Konfutsiy falsafasiga borib taqaladi, u musiqa orqali inson ruhini poklashni maqsad qilgan.

Xitoyda musiqa ikki turga bo'lingan: rasmiy (diniy) va xalq musiqasi. Rasmiy musiqalar davlat marosimlari va diniy tadbirlarda ijro etilgan bo'lsa, xalq musiqalari oddiy odamlarning hayotini aks ettirgan.

Xitoy an'anaviy musiqasi Xitoyda avlodlar uchun meros qilib qoldirilgan bo'lib qolgan turli xil musiqa janrlarini o'z ichiga oladi. Jumladan, bu atama [Qing sulolasi](#) davrida yoki undan oldin paydo bo'lgan musiqa janrlariga ishora qiladi deb taxmin qilinadi Tashqi ko'rinishiga ko'ra, janrlarni cholg'u ansambl, cholg'u yakkaxon, teatr, shuochang, raqs musiqasi va qo'shiqlarga ajratishimiz mumkin. Hozirda u tadqiqot va ta'lim sohasida asosiy e'tibor qaratilayotgan tasnifga allaqachon aylangan, garchi ba'zi janrlar ijroning turli shakllarini o'z ichiga olsada ular bitta toifaga kirmaydi. Janrlarni madaniy mazmuni yoki maqsadiga ko'ra ushbu turlarga bo'lishimiz mumkin: savodli musiqa, xalq musiqasi, diniy musiqa va saroy musiqasiga ham ajratish mumkin.

Qadimgi Hind Musiqasi

Hind musiqasi haqida gapirganda, "Veda" matnlariga murojaat qilish zarur. Veda matnlarida musiqa haqida ko'plab ma'lumotlar mavjud bo'lib, unda «Sama Veda»da qo'shiqlarni qanday ijro etish kerakligi to'g'risida ko'rsatmalar berilgan. Qadimgi Hindistonda musiqa din bilan chambarchas bog'langan edi: har bir diniy marosimning o'ziga xos qo'shiqlari mavjud edi.

Hind musiqasi klassik uslubda "Raga" (melodiyalar) va "Tala" (ritm) tizimlariga asoslangan. Raga - bu insonning hissiyotlarini ifodalovchi melodik tuzilmalar bo'lib, har bir raga ma'lum bir vaqtga yoki mavsumga mos keladi.

Musiqqa Asboblari

Xitoy va Hind tamaddunlarida foydalanilgan musiqqa asboblari o'ziga xos xususiyatlarga ega:

- Xitoy: Guqin (uzun simli), erhu (ikki simli), pipa (to'rt simli), dizi (qayta chalinadigan qush shaklidagi fluta).
- Hind: Sitar (to'rt simli), tabla (kichik baraban), veena (bir nechta simlardan iborat).

Bu asboblarni nafaqat ovoz chiqarish uchun mo'ljallangan balki ular ham san'at asarlari sifatida qadrlangan.

Musiqqa Va Diniy Marosimlar

Musiqaning ijtimoiy hayotdagi roli juda muhimdir. Qadimgi Xitoyda konfutschilik ta'limoti doirasida musiqqa ijtimoiy ahamiyat kasb etdi; u davlat ishlarini tartibga solishda muhim vosita sifatida xizmat qildi.

Hindistonda esa musiqqa diniy marosimlarda ajralmas qism sifatida mavjud edi. Har bir festival yoki diniy tadbirda maxsus qo'shiqlar ijro etilib, bu jarayon ishtirokchilarni birlashtiruvchi kuchga ega edi.

Zamonaviy Ta'siri

Bugungi kunda qadimgi Xitoy va Hind musiqalari zamonaviy san'atkorlarga ilhom manbai bo'lmoqda. Ularning an'anaviy melodiyalarini zamonaviy janrlarga moslashtirish orqali yangi asarlar yaratilmoqda.

Shuningdek, globalizatsiya davrida ushbu madaniyatlarni o'rganish imkoniyatlari oshdi: turli xil festivallarda an'anaviy xitoycha yoki hindcha musiqqa performanslari keng tarqalgan.

Xulosa

Qadimgi Xitoy va Hind tamaddunlaridagi musiqqa madaniyati insoniyat tarixidagi muhim elementlardan biridir. U faqat san'at

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Bahrom Madrimov - Musiqa tarixi (Chet el musiqasi tarixi), Toshkent 2019.
2. R.Tursunova, G.Tursunova – Jahon musiqasi tarixi. Toshkent – 2017.
3. Feruza Asqar. Musiqa va inson ma'naviyati, -T.: O'zbekiston milliy ensiklopediyasi'', 2000-96 b.
4. Yakubov B.R. Ma'ruzalar matni - Farg'ona - 2015.
5. Wikipediya
6. Internet saytlari